

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زبان‌های خارجی در

گذر تاریخ ایران

WWW.DAHMARDEH.COM

WWW.DAHMARDEH.COM

ناشر برگزیده
هفدهمین، بیستمین، بیست و دومین،
بیست و سومین و بیست و چهارمین
نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

زبان‌های خارجی در گذر تاریخ ایران

(از آغاز تا امروز)

مهدی دهمرده

امیر نعمتی لیمائی

سیده ریحانه حسینی

۱۳۹۴

سرشناسه	: دهمرده، مهدی، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: زبان‌های خارجی در گذر تاریخ ایران (از آغاز تا امروز) / مهدی دهمرده، امیر نعمتی لیمائی، سیده ریحانه حسینی
مشخصات نشر	: تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: دوازده، ۱۷۸ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۲۱-۷۹۴-۴
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: زبان‌های باستانی -- ایران.
موضوع	: زبان -- راهنمای آموزشی -- ایران -- تاریخ.
موضوع	: مراکز آموزش زبان -- ایران -- تاریخ.
موضوع	: ایران -- زبان‌ها -- تاریخ.
موضوع	: ایران -- زندگی فرهنگی.
شناسه افزوده	: نعمتی لیمائی، امیر، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	: حسینی، سیده ریحانه، ۱۳۶۵ -
شناسه افزوده	: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
رده‌بندی کنگره	: PIR ۵۶/۹۲ ۱۳۹۴
رده‌بندی دیویی	: ۴۱۰/۰۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۰۸۷۲۵

زبان‌های خارجی در گذر تاریخ ایران (از آغاز تا امروز)

نویسندگان: مهدی دهمرده، امیر نعمتی لیمائی و سیده ریحانه حسینی

چاپ نخست: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

حروفچینی و آماده‌سازی: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر علمی و فرهنگی کتبیبه
حق چاپ محفوظ است.

شرکت انتشارات
علمی و فرهنگی

اداره مرکزی و مرکز پخش: خیابان نلسون ماندلا (افریقا)، چهارراه حقانی (جهان کودک)، کوچه کمان، پلاک ۲۵؛ کدپستی: ۱۵۱۸۷۳۶۳۱۳؛ صندوق پستی: ۹۶۴۷ - ۱۵۸۷۵؛ تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۷۴۵۶۹؛ فکس: ۰۲۱-۸۸۷۷۴۵۷۲؛ تلفن: ۰۲۱-۸۸۶۷۵۴۴۴۵؛ تلفکس: ۰۲۱-۸۸۶۷۵۴۴۴۵
آدرس اینترنتی: www.elmfarahangi.ir info@elmifarahangi.ir

www.ketabgostarco.com info@ketabgostarco.com

فروشگاه یک: خیابان انقلاب، رویه‌روی در اصلی دانشگاه تهران؛ تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۶۳۸۱۵ و ۰۲۱-۶۶۴۰۰۷۸۶
فروشگاه دو: میدان هفت‌تیر، خیابان کریمخان زند، بین قائم مقام فراهانی و خردمند، پلاک ۱۳؛ تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۴۳۸۰۶

فروشگاه سه: جمهوری، چهارراه شیخ هادی، نبش رازی، پلاک ۶۹۹

فروشگاه چهار: بزرگراه شهید حقانی، بعد از ایستگاه مترو حقانی، خروجی کتابخانه ملی، کتابخانه ملی (نمایگاه و فروشگاه دائمی کتاب)

فروشگاه پنج: خیابان کارگر شمالی، رویه‌روی پارک لاله، نبش کوچه ستاره، نمایشگاه و فروشگاه محصولات فرهنگی سازمان تأمین اجتماعی، پلاک ۱

فهرست مطالب

مقدمه نه

فصل یکم: زبان‌های خارجی در ایران باستان ۱

زبان‌های خارجی در دوران پیش از هخامنشیان ۱

زبان‌های خارجی در دوران هخامنشی ۷

زبان‌های خارجی در دوران سلوکی و اشکانی ۱۲

زبان‌های خارجی در دوران ساسانی ۱۷

فصل دوم: زبان‌های خارجی در روزگار اسلامی (از ورود اسلام به ایران تا یورش

مغول) ۲۳

زبان‌های خارجی در دوران امویان و عباسیان ۲۴

ایرانیان و نهضت شعوبیه ۲۶

ایرانیان و نهضت ترجمه ۲۹

زبان‌های خارجی در حد فاصل فرمانروایی طاهریان تا یورش مغول ۳۱

توان‌یابی دوباره زبان فارسی ۳۲

ادامه حیات زبان عربی ۳۴

رواج نسبی زبان ترکی ۳۶

فصل سوم: زبان‌های خارجی در روزگار مغول و تیموری ۳۹

زبان‌های خارجی در دوران ایلخانی ۴۰

زبان‌های خارجی در روزگار تیموری ۴۸

فصل چهارم: زبان‌های خارجی در روزگار صفوی، افشاری و زند ۵۵

زبان‌های خارجی در روزگار صفوی ۵۷

زبان‌های خارجی در روزگار افشاری و زند ۶۷

فصل پنجم: زبان‌های خارجی در روزگار قاجار ۷۱

اعزام دانشجویان به اروپا، نخستین دلیل رواج زبان‌های اروپایی در ایران ۷۳

مبلغان مذهبی و تأسیس مدارس و مراکز آموزشی نوین، دومین دلیل رواج

زبان‌های اروپایی در ایران ۸۱

الف. مبلغان مذهبی ۸۲

ب. مدارس و مراکز آموزشی نوین ۸۵

نهضت ترجمه در عصر قاجار ۸۸

فصل ششم: زبان‌های خارجی در روزگار پهلوی ۹۵

تشدید روند اعزام دانشجویان به خارج، عاملی مؤثر در رواج زبان‌های غربی ۹۶

تأسیس دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی نوین، عامل مؤثر در رونق زبان‌های خارجی ۱۰۱

مدارس و نظارت دولت بر آنها، عاملی مؤثر در رواج زبان‌های خارجی ۱۰۷

مؤسسات و انجمن‌های فرهنگی، عامل مؤثر در ترویج زبان‌های خارجی ۱۱۰

انجمن ایران و آمریکا ۱۱۱

شورای فرهنگی بریتانیا ۱۱۳

انجمن روابط فرهنگی ایران و اتحاد جماهیر شوروی ۱۱۵

انستیتو گوته ۱۱۶

مؤسسه انتشارات فرانکلین ۱۱۷

مؤسسه شکوه ۱۱۷

فصل هفتم: زبان‌های خارجی در دوران جمهوری اسلامی ۱۱۹

عزیمت دانشجویان به خارج و گسترش تعداد دانشگاه‌ها، عاملی مؤثر در رواج

- زبان‌های خارجی ۱۲۲
- مدارس، عاملی مؤثر در ترویج زبان‌های انگلیسی و عربی ۱۲۶
- مؤسسات خارجی، آموزشگاه‌ها و رسانه‌های نوین، دیگر عامل تأثیرگذار در ترویج
زبان‌های خارجی ۱۲۹
- انستیتو گوته ۱۲۹
- انجمن فرهنگی اتریش ۱۳۰
- مرکز زبان فرانسه ۱۳۱
- شورای فرهنگی بریتانیا ۱۳۱
- مراکز آموزش زبان جهاد دانشگاهی ۱۳۲
- کانون زبان ایران ۱۳۲
- مؤسسه زبان کیش (مؤسسه علوم و فنون کیش) ۱۳۳
- مؤسسه آموزش زبان سفیر گفتمان ۱۳۳
- مؤسسه شکوه ۱۳۳
- برآیند سخن ۱۳۷
- منابع و مآخذ ۱۳۹
- نمایه ۱۵۷